

ဤဆလိုက်များကိုဂရန်

ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုနှင့် မိန်းကလေးများ ပညာရေး

သင်ကြားရေးယူနစ်ကို ပံ့ပိုးရန်အတွက် ထုတ်လုပ်ထားပါသည်။ ၎င်းတို့ကို
သင့်အတန်းနှင့် ပါတနာကျောင်းတွင် အသုံးပြုနည်း အပြည့်အစုံပါရှိသော
ပင်မရင်းမြစ်နှင့်သာ ၎င်းတို့ကို အသုံးပြုနိုင်ပါသည်။

Funded by

Foreign, Commonwealth
& Development Office

The Climate Connection

ရှာသိဉ်တုပြောင်းလဲမှုနှင့်
မိန်းကလေးများ ပညာရေ

www.britishcouncil.org/connectingclassrooms

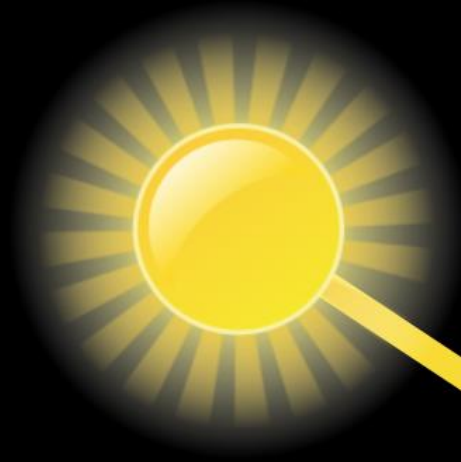

မာတိကာ

ခေါင်းစဉ်	လျှော	ခေါင်းစဉ်	လျှော
ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုဆိုတာဘာလဲ။	၄	ကျား၊မ အခြေအနေများ	၁၈
မင်းအနီးနားက ရာသီဥတုက ဘယ်လိုပြောင်းလဲ။	၅	ကျားမ မညီမျှမှု	၁၉
ထိခိုက်မှုအန္တရာယ်	၆	ဘေးအန္တရာယ်များနှင့် အကျပ်အတည်းများကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာသော ပြဿနာများ	၂၀
ကလေးများ၏ ရာသီဥတု အန္တရာယ် အညွှန်းကိန်း	၇	မိန်းကလေးများ၏ပညာရေး	၂၁
ငါတို့ကမ္ဘာမြေကို ဘယ်လိုကယ်တင်မလဲ။	၈	လိင်မညီမျှမှုနှင့် ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှု	၂၂
ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုဖြေရှင်းနည်းများ Simulator	၉	အမျိုးသမီးခေါင်းဆောင်မှုနှင့် ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှု	၂၃
ရာသီဥတုမျှတမှု	၁၀	လူတွေကို အသုံးပြုပြီး ပြုပြင်ပြင်ဆင်	၂၄
ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှု- ဘယ်သူက တာဝန်ရှိဆုံးလဲ။	၁၁	မိန်းကလေးများ၏ ပညာရေးအတွက် အဓိကကျသော နေရာများ	၂၅
က) ထိပ်တန်းထုတ်လွှတ်မှုအများဆုံး 20	၁၂	လူငယ်တက်ကြွလှုပ်ရှားသူ ဗီဒီယိုများ	၂၆
တစ်ဦးချင်းအလိုက် အမြင့်ဆုံး CO ₂ ညစ်ညမ်းမှု	၁၃	စိမ်းလန်းသောအလုပ်များအတွက်ကျွမ်းကျင်မှု	၂၇
ဂ) CO ₂ ဓာတ်ငွေ့ထုတ်လွှတ်မှုသည် 1751 ခုနှစ်မှ စတင်လာပါသည်။	၁၄	တစ်ကျောင်းလုံး ရေးပါတယ်။	၂၈
၂ ထုတ်လွှတ်မှု ကြား ဆက်စပ်မှု	၁၅	ကျင့် သို့မဟုတ် စနစ်ပြောင်းလဲမှုလား။	၂၉
ကမ္ဘာ့လူဦးရေ အလိုက် CO ₂ ထုတ်လွှတ်မှု ရာခိုင်နှုန်း	၁၆	သရုပ်ဆောင်မှု ဇာတ်လမ်း	၃၀
တန်းတူညီမျှမှုနှင့် လွတ်မြောက်ရေး (တရားမျှတမှု)၊	၁၇		

ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှု
ဆိုင်ရာဘာလ။

The Greenhouse Effect

Some sunlight that hits Earth
is reflected back into space,
while the rest becomes heat

Greenhouse gases
prevent heat from
escaping into space,
warming the planet

ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှု 2021 ရှုပဗေဒသိပ္ပံအခြေခံ (8 မိနစ် 40 စက္ကန့်)
IPCC

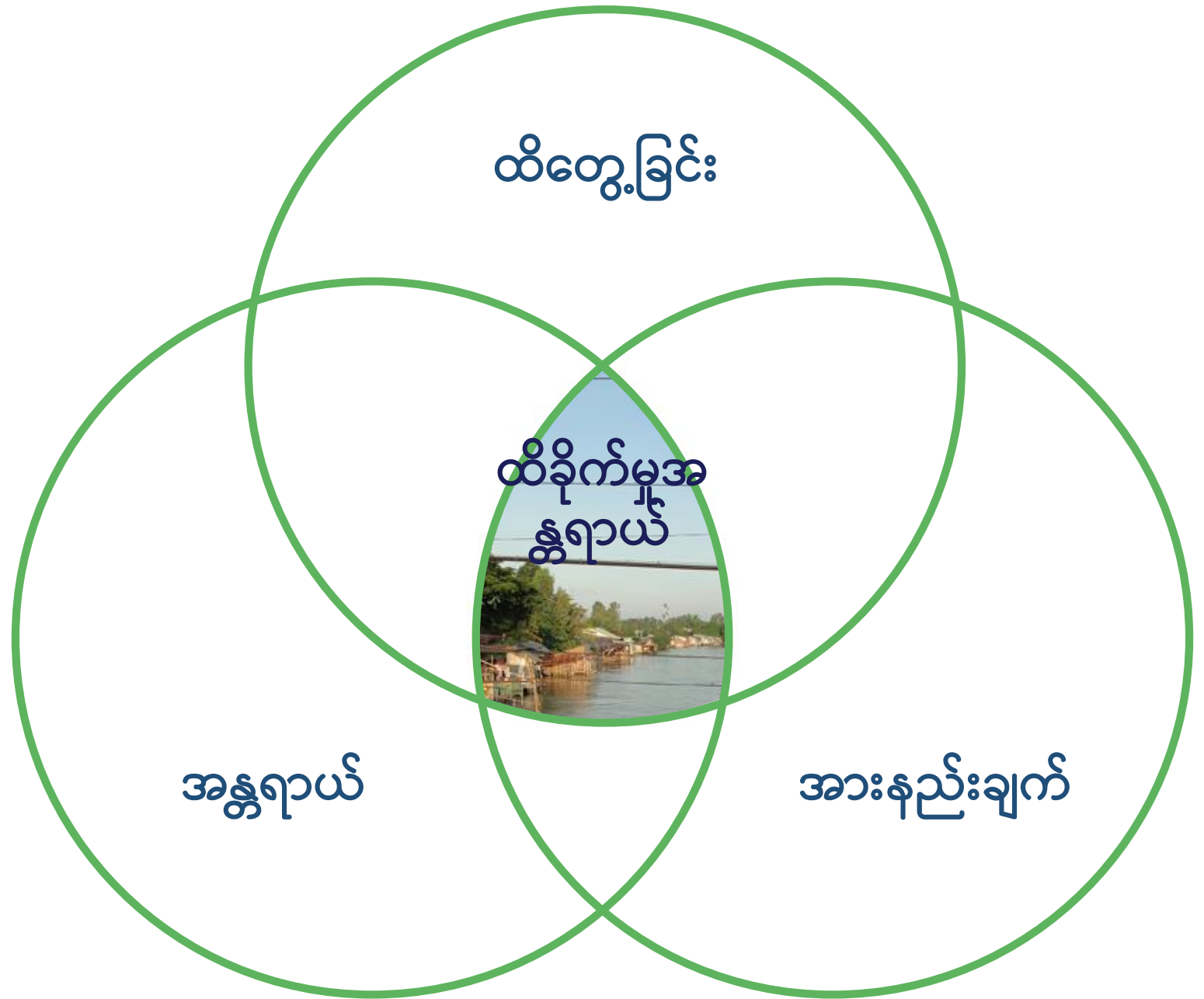
<https://www.youtube.com/watch?v=e7xW1MfXjLA&t=532s>

မင်းအနီးနားက ရာသီဥတုက ဘယ်လိုပြောင်းလဲ။

သင့်စားပွဲကို ပြီးအောင်ကူညီပေးရန် သက်ကြီးမိသားစုဝင်များကို တောင်းဆိုပါ။

ဘာလဲ	လွန်ခဲ့သော နှစ် 20 သို့မဟုတ် ထို့ထက်မက	ကဲ
အပူချိန်လွန်ကဲခြင်း။ (အရမ်းအေးတယ် ပူတယ်)		
မိုးရွာသွန်းမှု လွန်ကဲခြင်း။		
ရေကြီးတယ်။		
ပြင်းထန်သောမုန်တိုင်းများ		

ထိခိုက်မှုအန္တရာယ်

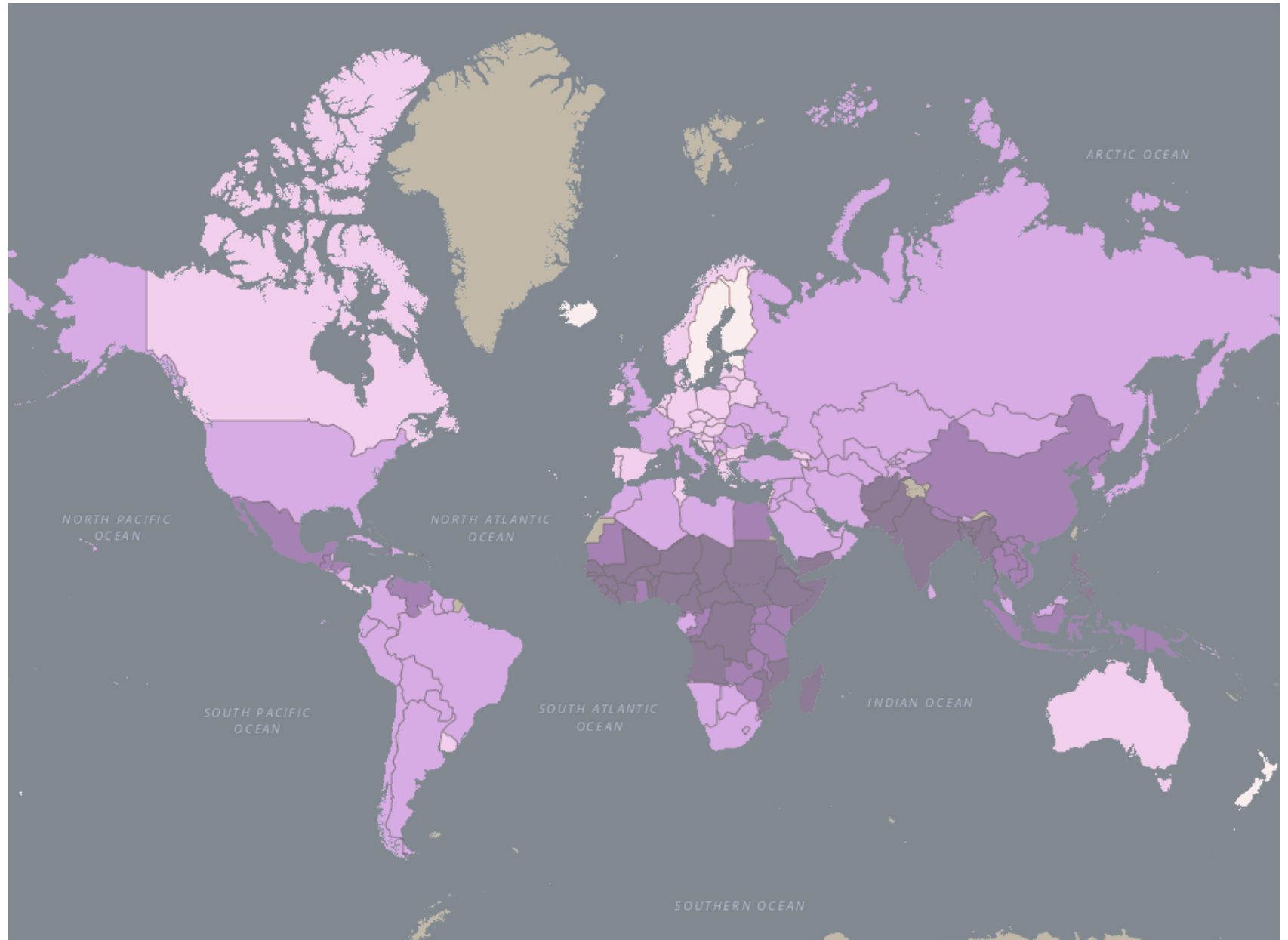

ကလေးများ၏ ရာသီဥတု အန္တရာယ်အညွှန်းကိ န်း

အရောင်ပိုမှောင်လေ၊
ရာသီဥတုဖောက်ပြန်မှုကြောင့်
ကလေးငယ်များ
ထိခိုက်ခံရနိုင်ခြေ
ပိုများလေဖြစ်သည်။

အပြန်အလှန်အကျိုးပြုသောမြေပုံ
သို့ လင့်ခ်ချက်ပါ။

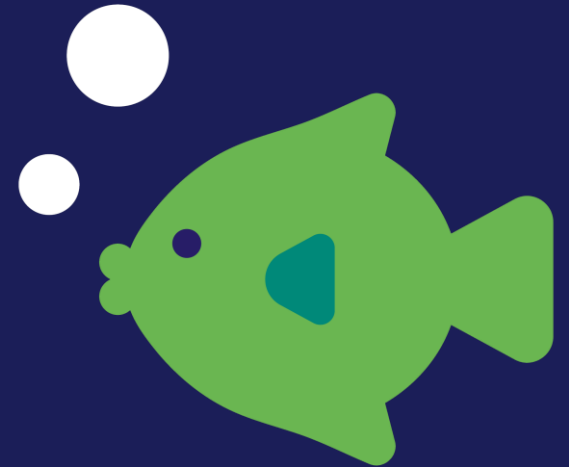
- ဘယ်လိုပုံစံတွေကို
သတိထားမိလဲ။
- ကမ္ဘာ့ဘယ်အပိုင်းတွေမှာ
အန္တရာယ်အရှိဆုံးလဲ။
- ကိုယ့်နိုင်ငံအခြေအနေ
ဘယ်လိုရှိလဲ

ငါတို့ကမ္ဘာမြေကို ဘယ်လိုကယ်တင်မလဲ။

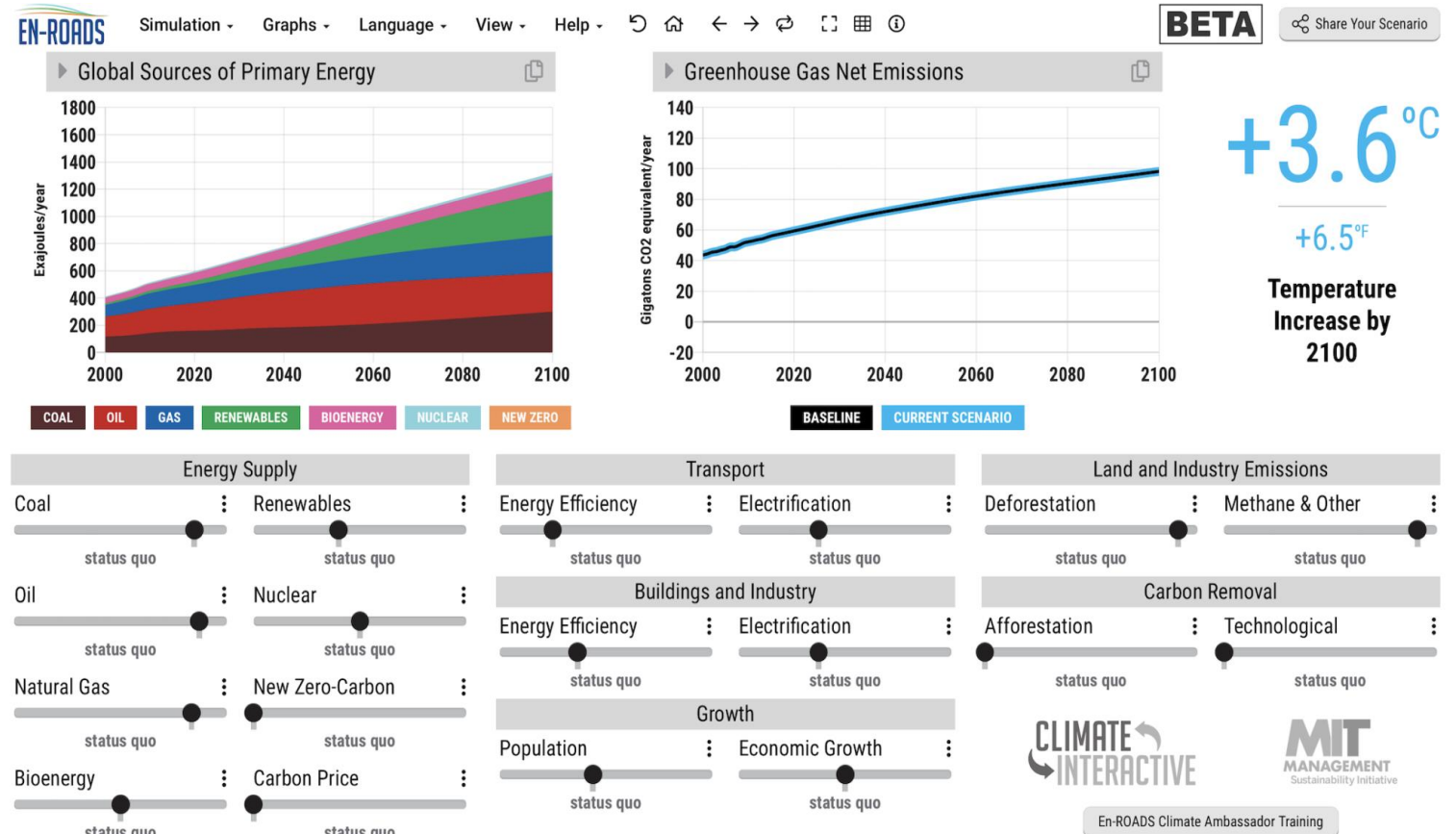
<https://www.ourplanet.com/en/>

(© WWF၊ Netflix နှင့် Silverback ရုပ်ရှင်များ ၈ မိနစ် ၂၇ စက္ကန့်)

ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှု ဖြေရှင်းနည်းများ Simulator"

ဝတ်ဆိုင်လင်ခ်ကို နှိပ်ပါ။ 'The EN-Roads simulator' သို့သွားပါ။ လျှော့များကိုရွေ့ကာ CO₂ ဓာတ်ငွေ့ထုတ်လွှတ်မှုဆိုင်ရာ အကျိုးသက်ရောက်မှုများကို ကြည့်ရှုပါ။ 'အကူအညီ' မိန့်သံသွားပြီး 'ဆက်စပ်နမူနာများ' ကိုရွေးချယ်ပါ ဆလိုက်ဒါများကို ပိုနားလည်နိုင်သည်။

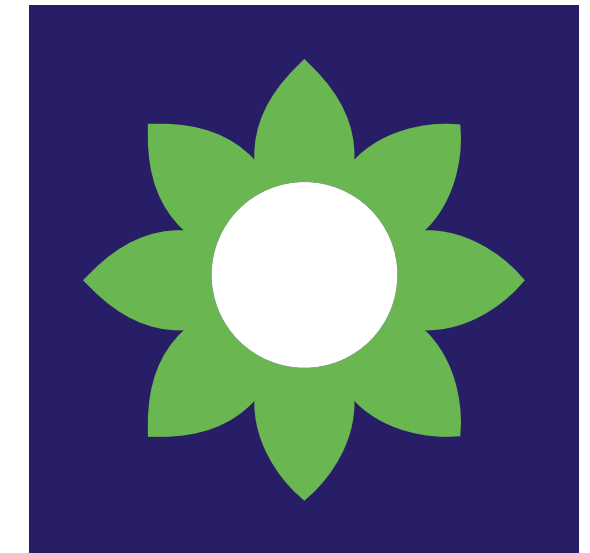

<https://www.climateinteractive.org/>

ရာသီဥတုမျှတမှု

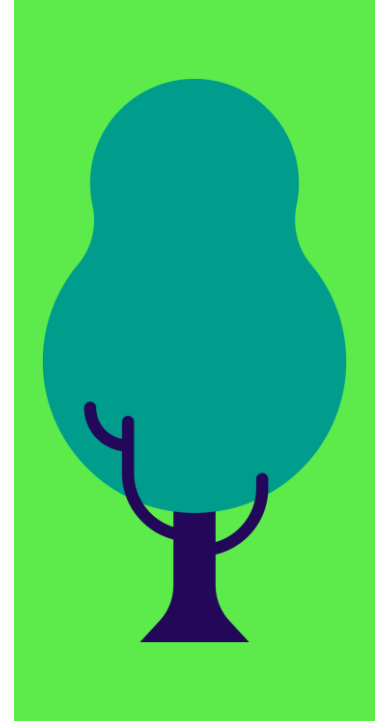
ကိုဗစ်ဟိုပြုသည့် ချဉ်းကပ်မှု တစ်ခုရရှိရန် လူ့အခွင့်အရေးနှင့် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးကို ချိတ်ဆက်ပေးသည် ၊
ထိခိုက်လွယ်ဆုံးသောသူများ၏အခွင့်အရေးများကို အကာအကွယ်ပေးကာ
ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှု၏ ဝန်ထုပ်ဝန်ပိုးများနှင့် အကျိုးကျေးဇူးများနှင့်
၎င်း၏သက်ရောက်မှုများကို မျှမျှတတမျှတစွာ မျှဝေပေးသည်။

ဖန်လုံအိမ်ဓာတ်ငွေ့ထုတ်လွှတ်မှုတွင် တာဝန်အရှိဆုံးနှင့်
လုပ်ဆောင်နိုင်စွမ်းအရှိဆုံးသူများသည် ဓာတ်ငွေ့ထုတ်လွှတ်မှုကို
ဦးစွာဖြတ်တောက်ရမည်ဖြစ်သည်။ ဆက်လက်၍ စီးပွားရေးဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုနှင့်
ကြွယ်ဝချမ်းသာမှုပုံစံဖြင့် ဓာတ်ငွေ့ထုတ်လွှတ်မှုမှ အကျိုးခံစားခွဲရပြီး
အကျိုးအမြတ်များရရှိနေသူများသည် အဓိကအားဖြင့်
စက်မှုဖွံ့ဖြိုးပြီးနိုင်ငံများတွင် ဓာတ်ငွေ့ထုတ်လွှတ်မှုဒဏ်ကို ခံစားနေကြရသော
ယနေ့ခေတ်တွင် ထိခိုက်လွယ်သူများနှင့် အကျိုးခံစားခွင့်များကို မျှဝေရန်
ကျင့်ဝတ်ဆိုင်ရာ တာဝန်တစ်ရပ်ရှိသည်။ ဖွံ့ဖြိုးဆဲနိုင်ငံများတွင်။

ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှု- ဘယ်သူက တာဝန်အရှိဆုံးလဲ။

- ငြင်းခုံချက်များကိုဖတ်ပြီး ဂရပ်များ၏ဆလိုက်များကိုကြည့်ပါ။
- အငြင်းအခုံတစ်ခုစီအတွက် သဘောတူ/သဘောမတူသည့်လိုင်းပေါ်ရှိ သင့်ရာထူးကို ဆုံးဖြတ်ပြီး သင့်အဖြေ ကို မှတ်တမ်းတင်ပါ။
- သင့်အဖြေများကို အဆုံးတွင် ထပ်မံကြည့်ရှုပြီး လိုအပ်ပါက ၎င်းတို့ကို ချိန်ညှိပါ။
- လှုပ်ရှားမှုစာရွက်ပေါ်တွင် အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုချက်များကို ဖတ်ပါ။

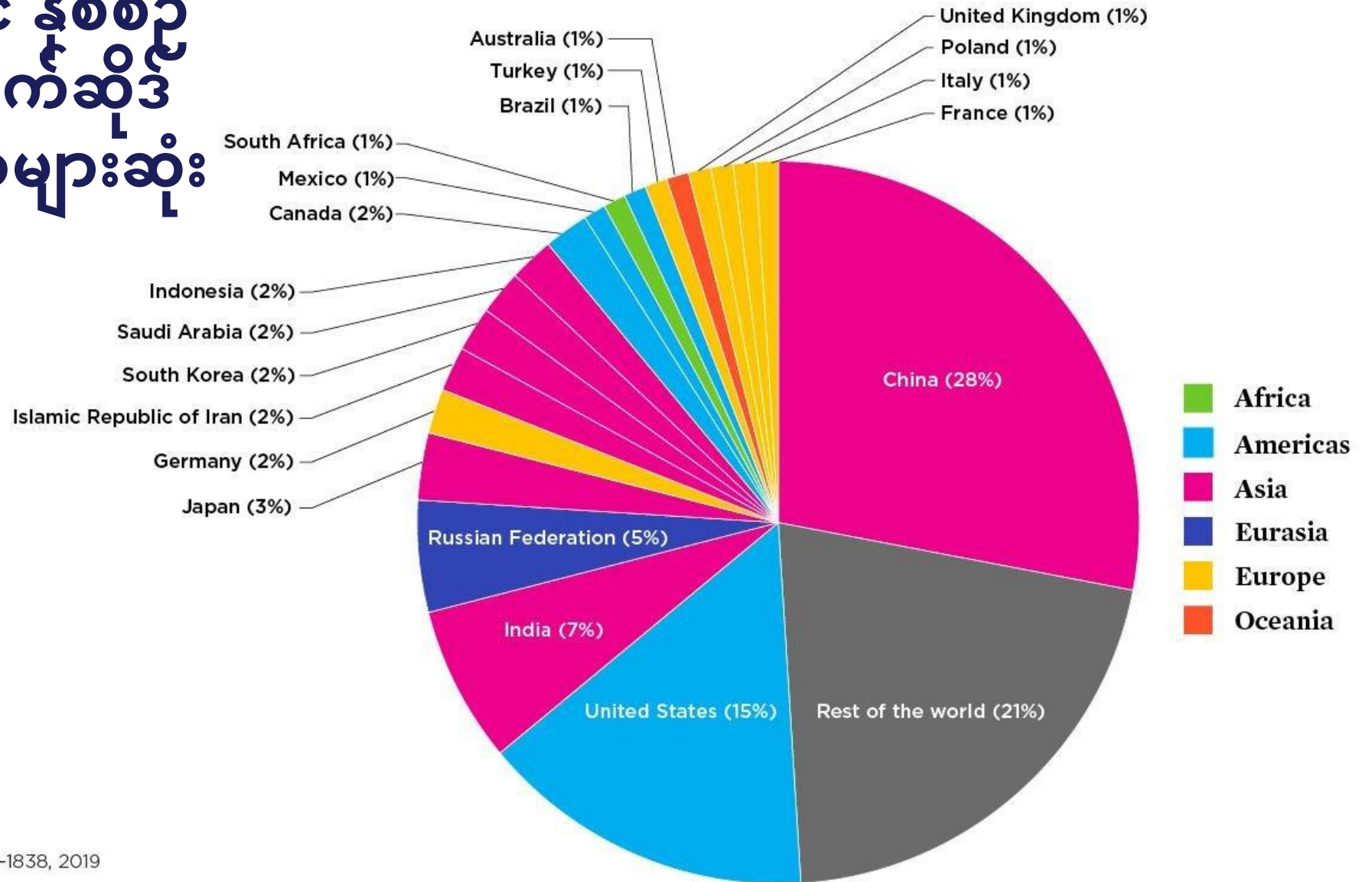
သဘောမတူပါ။

မသေချာ

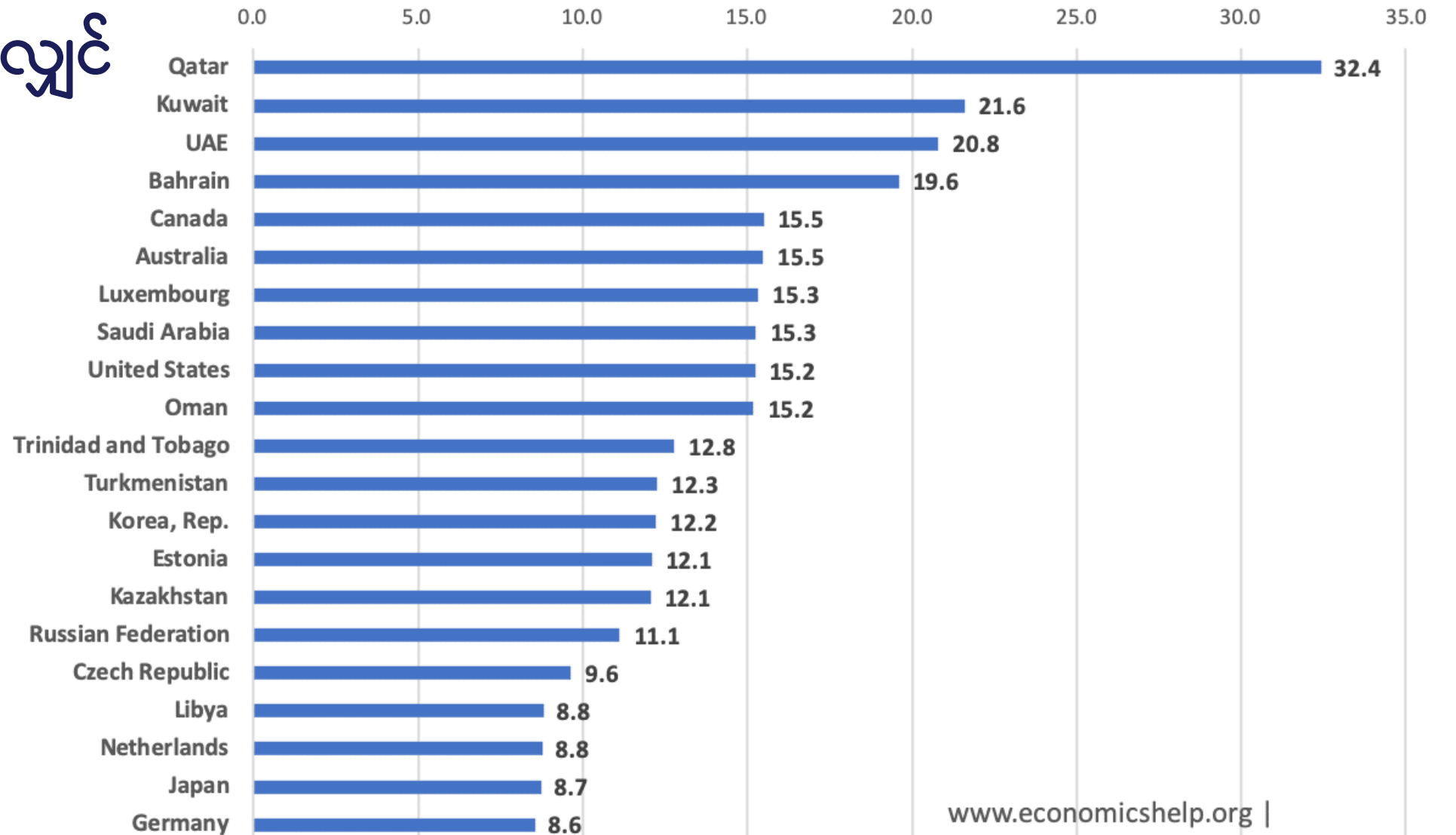
သဘောတူတယ်။

A) 2018 ခုနှစ်တွင် နှစ်စဉ် ကာဗွန်ဒိုင်အောက်ဆိုဒ် ထုတ်လွှတ်မှု အများဆုံး ထိပ်တန်း 20

B) လူတစ်ဦးလျှင်

www.economicshelp.org |

Source: The World Bank EN.ATM.CO2E.PC (2018 data)

Accessed 18 August 2021

c) CO2 ဓာတ်ငွေ့ထုတ်လွှတ်မှု သည် 1751 ခုနှစ်မှ စတင်ခဲ့သည်။

Who has contributed most to global CO₂ emissions?

Our World
in Data

Cumulative carbon dioxide (CO₂) emissions over the period from 1751 to 2017. Figures are based on production-based emissions which measure CO₂ produced domestically from fossil fuel combustion and cement, and do not correct for emissions embedded in trade (i.e. consumption-based). Emissions from international travel are not included.

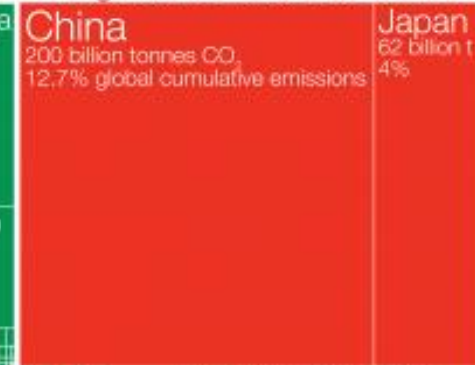
North America

457 billion tonnes CO₂
29% global cumulative emissions

Asia

457 billion tonnes CO₂
29% global cumulative emissions

EU-28

353 billion tonnes CO₂
22% global cumulative emissions

Russia

101 billion tonnes
6% global emissions

India

48 billion t
3%

Europe

514 billion tonnes CO₂
33% global cumulative emissions

Africa

43 billion tonnes CO₂
3% global emissions

South America

40 billion tonnes CO₂
3% global emissions

Oceania

20 billion tonnes CO₂
1.2% global emissions

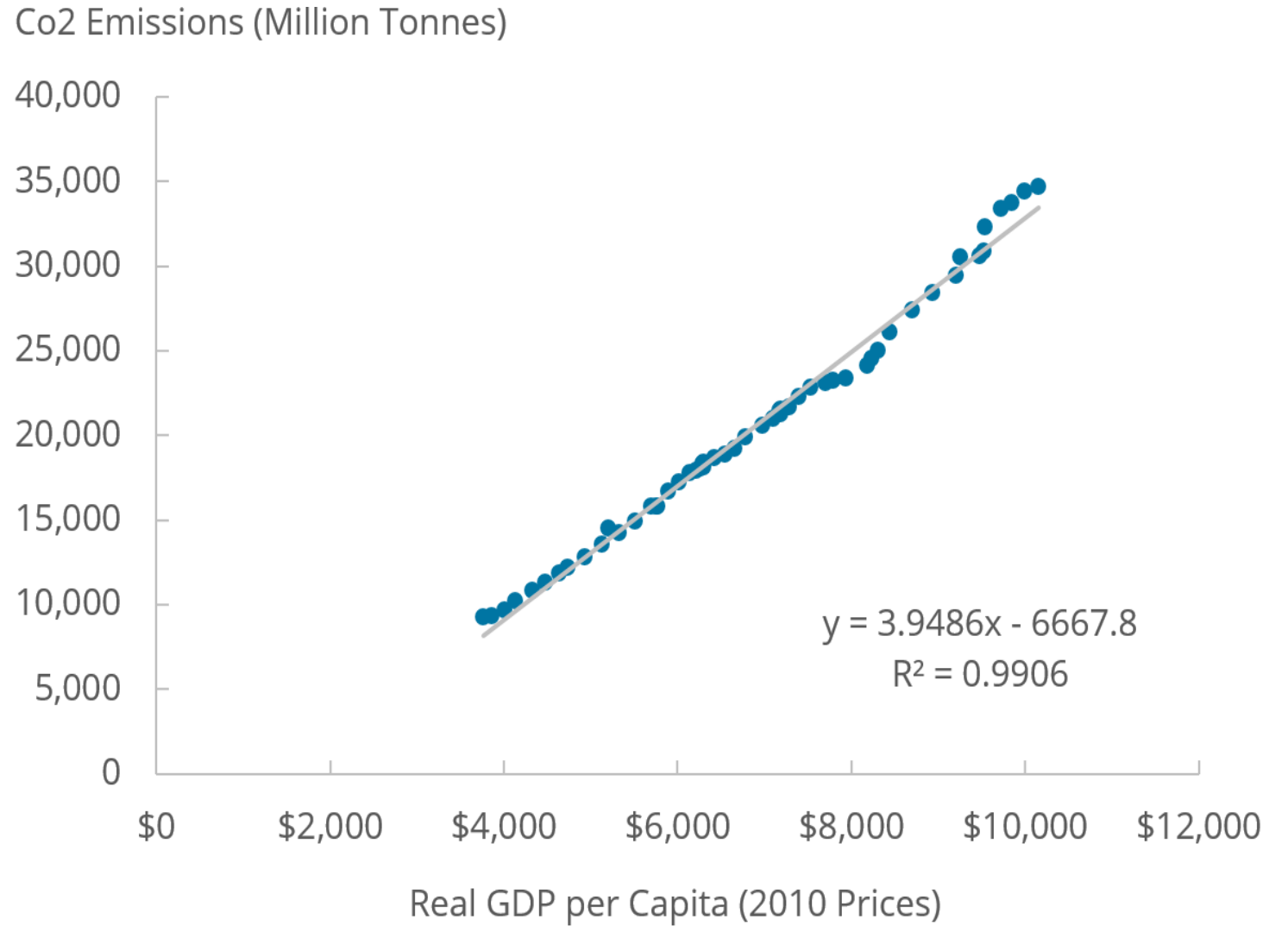
Figures for the 28 countries in the European Union have been grouped as the 'EU-28' since international targets and negotiations are typically set as a collaborative target between EU countries. Values may not sum to 100% due to rounding.

Data source: Calculated by Our World in Data based on data from the Global Carbon Project (GCP) and Carbon Dioxide Analysis Center (CDIAC).

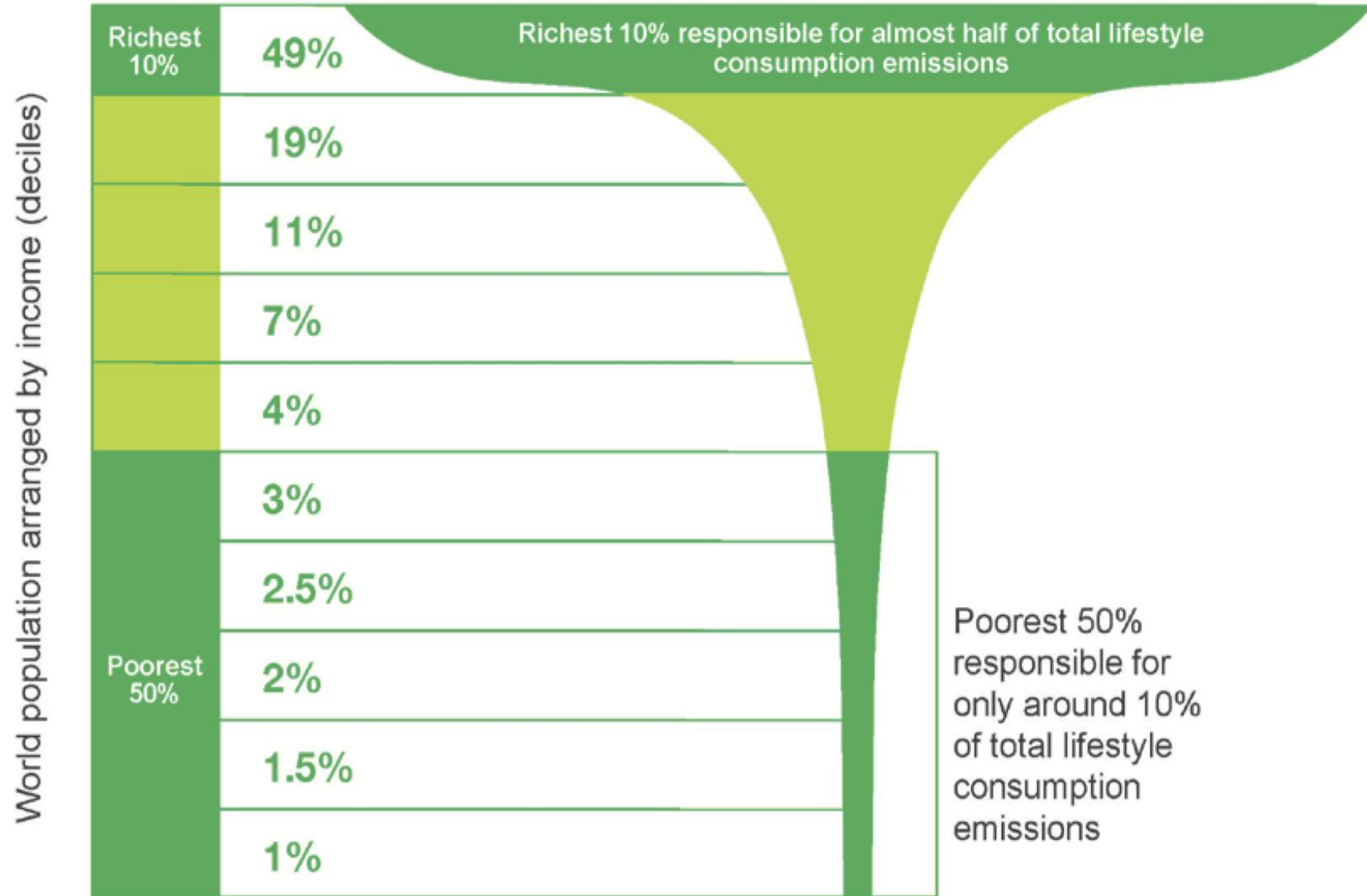
This is a visualization from OurWorldinData.org, where you find data and research on how the world is changing.

Licensed under CC-BY by the author Hannah Ritchie.

D) တစ်ကမ္ဘာလုံးတွင်
1960 မှ 2014
ခုနှစ်အတွင်း
အမှန်တကယ် GDP
(နိုင်ငံတစ်ခု၏
ကြွယ်ဝမှုအတိုင်းအတာ)
နှင့် CO₂ ထုတ်လွှတ်မှု
(တန်ချိန်) အကြား
ခိုင်မာသော
ဆက်စပ်မှုရှိသည်

E) ကမ္ဘာလူဦးရေအလို က် CO2 ထုတ်လွှတ်မှု ရာခိုင်နှုန်း

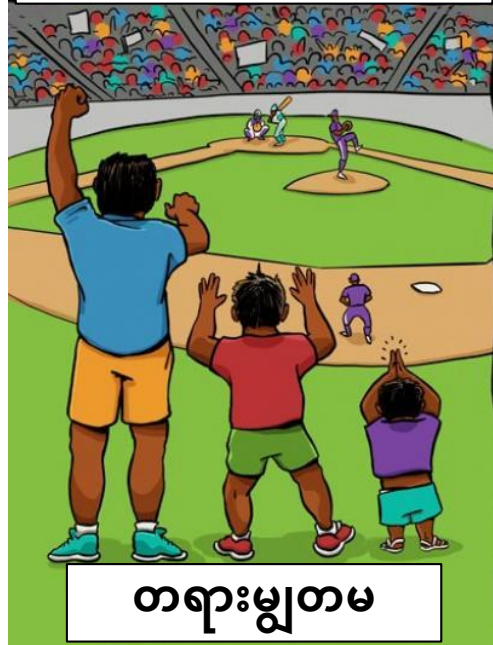

Source: Oxfam

တန်းတူဆက်ဆံခြင်း

တန်းတူဆက်ဆံခြင်း

တရားမျှတမ

YOUR IDEA HERE

ကျား၊မ အခြေအနေများ

A : မိသားစုထဲမှာ အကြီးဆုံးသမီးက အလယ်တန်းကျောင်းတက်ချင်တယ်။ သူမသည် သင်္ချာဘာသာရပ်တွင် အလွန်တော်သည်။ သူ့မိဘတွေက သူမနဲ့ သူ့ညီလေးကို အလယ်တန်းကျောင်းကို ပို့ဖို့ တတ်နိုင်မယ်မထင်ဘူးလို့ ပြောပါတယ်။ သူ့အမေက သူ့ညီအငယ်ဆုံးကို ပြုစုစောင့်ရှောက်ဖို့နဲ့ အိမ်ဖော်အလုပ်အတွက် အကူအညီလိုတယ်။

B: ကျေးလက်ဒေသရှိ ဆယ်ကျော်သက်မိန်းကလေးတစ်ဦးသည် ဒေသခံတောင်သူလယ်သမားများကို ပံ့ပိုးပေးရန်အတွက် မိုးခေါင်ရေရှားနိုင်သော ရေသွင်းရေသွင်းစနစ်တစ်ခု ပြုလုပ်ရန် မိန်းကလေးအသင်းတစ်သင်းကို တည်ထောင်လိုပါသည်။ ရာသီဥတု ဖောက်ပြန်မှုကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာသော ခြောက်သွေ့သော အခြေအနေများတွင် သီးနှံများ ရှင်သန်ရန် ကူညီပေးပါမည်။ မိန်းကလေးများတွင် ထိုသို့လုပ်ဆောင်ရန် အရည်အချင်းရှိသည်ဟု မယူဆသောကြောင့် ဒေသဆိုင်ရာကောင်စီသည် အဆိုပါစနစ်များကို ထူထောင်ရန် ခွင့်ပြုချက်ကို ပိတ်ပင်ထားသည်။

ကျားမ မညီမျှမှု

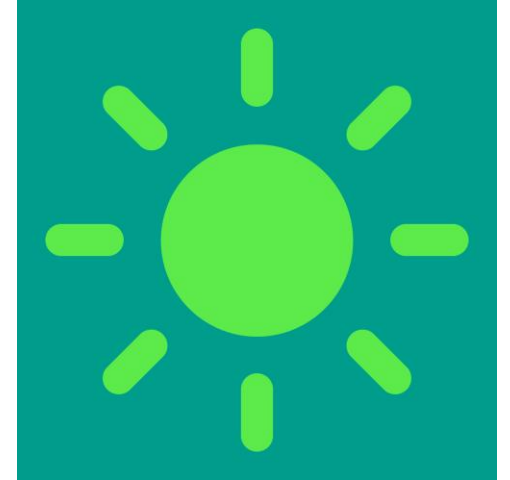
ဘေးအန္တရာယ်များနှင့် အကျပ်အတည်းများကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာသော ပြဿနာများ

ထုတ်ပြန်သည်				
	ယောက်ျား လေးတွေ	မိန်းက လေးများ	နှစ်ခုလုံး	----- -----
မိသားစု စားနပ်ရိက္ခာ သီးနှံများ သို့မဟုတ် ဝင်ငွေ ဆုံးရှုံးခြင်းကြောင့် အာဟာရချို့တဲ့ခြင်း။				
သန့်ရှင်းမှုမရှိသော အခြေအနေများနှင့် ဘေးကင်းသော သောက်သုံးရေ မရရှိခြင်းကြောင့် ကူးစက်ရောဂါများ ဖျားနာခြင်း၊				
အခြားမိသားစုဝင်များအတွက် အိမ်တွင်းရေး နှင့် စောင့်ရှောက်မှုလုပ်ငန်းများ တိုးမြှင့်လာခဲ့သည်။				
ရန်ပုံငွေမရှိလို့ ကျောင်းထုတ်ခံရတယ်။				
မိသားစုကို ထောက်ပံ့ရန် ဝင်ငွေရရန် ကူညီရန် ဖိအားများ တိုးလာသည်။				
ငယ်ငယ်ရွယ်ရွယ်နဲ့ အိမ်ထောင်ကျပြီး (ငွေစုဖို့၊ ခန်းဝင်ပစ္စည်းယူဖို့)၊				
အခြားနိုင်ငံသို့ ရွှေ့ပြောင်းကာ ယာယီအမိုးအကာဖြင့် နေထိုင်ခြင်း။				
ကျား-မ အခြေပြု အကြမ်းဖက်မှု သို့မဟုတ် လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာ နှောင့် ျံ့ယှက်မှု တိုးလာပါသည်။				
မိဘများ၏စိတ်ဖိစီးမှု၊ စိုးရိမ်ပူပန်မှုနှင့်စိတ်ကျန်းမာရေးပြဿနာများ				
ဒေသရင်းမြစ်များ ပျက်စီးခြင်း သို့မဟုတ် ညစ်ညမ်းခြင်းများကြောင့် လောင်စာ သို့မဟုတ် ရေရရှိရန် ခရီးဝေးသွားရမည်။				

မိန်းကလေးများ၏ပညာရေး

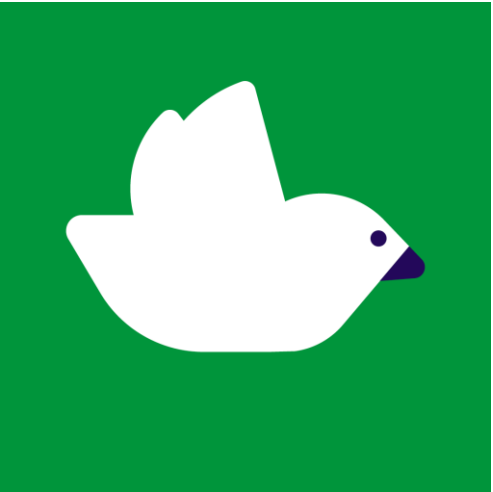
- မိန်းကလေးများနှင့် ယောက်ျားလေးများအား တန်းတူပညာသင်ကြားခွင့်ပေးခြင်းသည် ကျားမမညီမျှမှုကို ကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းရန် နည်းလမ်းတစ်ခုဖြစ်သည်။
- အနည်းဆုံး အလယ်တန်းကျောင်းပြီးတဲ့အထိ ပညာရေးရှိခြင်းက မိန်းကလေးတွေကို ကျန်းမာသန်စွမ်းတဲ့ဘဝနဲ့ နေထိုင်နိုင်စေတယ်။ သူတို့ရဲ့ကိုယ်ပိုင်ရွေးချယ်ခွင့်တွေ ပိုမိုတိုးနိုင်ပြီး ဝင်ငွေပိုရစေတယ်။
- ၎င်းသည် မိန်းကလေးများအား မည်သည့်အချိန်တွင် လက်ထပ်မည် (မဖြစ်စေ) နှင့် ကလေးမည်မျှမွေးရမည် နှင့် မည်သည့်အချိန်တွင် ဆုံးဖြတ်နိုင်စေသည်။ ။ ထိုကလေးများသည်လည်း ကျန်းမာစွာ ကြီးပြင်းလာဖွယ်ရှိသည်။
- မိန်းကလေးတွေရဲ့ ပညာရေးကနေ လူ့အဖွဲ့အစည်းတစ်ခုလုံး အကျိုးပြုတယ်ဆိုတဲ့ အထောက်အထားတွေ အများကြီးရှိတယ်။
- သို့သော်လည်း ကမ္ဘာတဝှမ်းတွင် မူလတန်းကျောင်းနေအရွယ် ၃၂ သန်း၊ အောက်တန်းကျောင်းသူ သန်း ၃၀ နှင့် အထက်တန်းကျောင်းနေအရွယ် ၆၇ သန်းတို့ အပါအဝင် ကျောင်းပြင်ပ မိန်းကလေး ၁၂၉ သန်း (UNICEF 2021)။

ဘာကြောင့် ဒီလိုဖြစ်တာလဲ။ အဲဒါနဲ့ပတ်သက်ပြီး ဘာလုပ်နိုင်မလဲ။

လိင်မညီမျှမှုနှင့် ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှု

- A-** COP26 (နိုင်ငံတကာရာသီဥတုညီလာခံ 2021) မျက်နှာစုံညီအစည်းအဝေးတွင် တက်ကြွသောဟောပြောသူ 60 ရာခိုင်နှုန်းတွင် အမျိုးသားများပါဝင်ပြီး အချိန်၏ 74 ရာခိုင်နှုန်းကို ဟောပြောခဲ့သည်။
- B-** ကမ္ဘာတဝှမ်းရှိ ရာသီဥတုနှင့်ဆက်စပ်သော ဘေးအန္တရာယ်များနှင့် အပြောင်းအလဲများကြောင့် အိုးမဲ့အိမ်မဲ့ဖြစ်ခဲ့ရသူများ၏ 80 ရာခိုင်နှုန်းသည် အမျိုးသမီးများနှင့် မိန်းကလေးများဖြစ်သည်။
- C-** မိန်းကလေးများရင်ဆိုင်ရသည့် မညီမျှမှုများသည် မွေးစမှ စတင်ကာ တစ်သက်လုံး ၎င်းတို့နောက်သို့ လိုက်နိုင်သည်။ ရာသီဥတုနှင့်ဆက်စပ်သော တုန်လှုပ်ချောက်ချားသည့်အချိန်များတွင် မိသားစုများသည် ကျား၊မ စံနှုန်းများကို ပြန်ပြောင်းကာ စောစောစီးစီးလက်ထပ်ရန် ကျောင်းမှ နှင်ထုတ်ခြင်းကဲ့သို့ မိန်းကလေးများကို ထိခိုက်နစ်နာစေသည့် ဆုံးဖြတ်ချက်များချနိုင်သည်။
- D-** တစ်ကမ္ဘာလုံး စိမ်းလန်းစိုပြေတဲ့ အလုပ်တွေရဲ့ ၂၉ ရာခိုင်နှုန်းကသာ အမျိုးသမီးတွေကို သိမ်းပိုက်ထားတယ်။ နိုင်ငံများသည် စိမ်းလန်းသောစီးပွားရေးသို့ ကူးပြောင်းရေးကို အာရုံစိုက်လုပ်ဆောင်လာသည်နှင့်အမျှ အမျိုးသမီးများသည် အရေးကြီးသော အလုပ်အကိုင်နှင့် အခွင့်အလမ်းများမှ စွန့်ထုတ်ခံရမည့် အန္တရာယ်ရှိသည်။

အမျိုးသမီးခေါင်းဆောင်မှုနှင့် ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှု

နိုင်ငံပေါင်း 91 နိုင်ငံကို 2019 ခုနှစ် လေ့လာမှုတစ်ခုအရ အမျိုးသားပါလီမန်များတွင် အမျိုးသမီး ပိုများသောသူများသည် ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုဆိုင်ရာ မူဝါဒများ ပိုမိုတင်းကြပ်ပြီး ကာဗွန်ထုတ်လွှတ်မှု နည်းပါးကြောင်း တွေ့ရှိခဲ့သည်။ ၎င်းတို့သည် ပိုမိုခိုင်မာသော သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ကာကွယ်ရေးမူဝါဒများ ထားရှိရန် အလားအလာ ပိုများပါသည်။

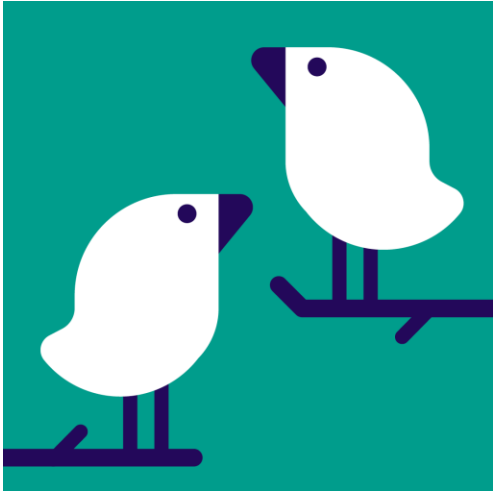
(ယေးလ် ရာသီဥတု ဆက်သွယ်မှုများ 2019)

လူတွေကို အသုံးချပြီး ဂြိုဟ်တွေ၊

ကျွန်ုပ်တို့သည် ရာသီဥတုနှင့် သဘာဝအရေးပေါ် ကြုံတွေ့ရသည့် အကြောင်းရင်းများထဲမှ တစ်ခုသည် လူသားများကလည်း ၎င်းတို့ကိုယ်သူတို့ သဘာဝတရားထက်သာလွန်သည်ဟု ယူဆကြပြီး ကမ္ဘာဂြိုဟ်သည် ၎င်းတို့ကို စိုးမိုးအသုံးချရန် ထိုနေရာတွင် ရှိနေကြောင်း လူများစွာက ကောက်ချက်ချလာကြသည်။ အမျိုးသမီးများနှင့် မိန်းကလေးများကဲ့သို့ အာဏာနည်းသောသူများကို အလားတူနည်းဖြင့် ကြီးစိုးပြီး အမြတ်ထုတ်သည့် လူ့အဖွဲ့အစည်းများစွာကိုလည်း စီမံဆောင်ရွက်ထားပါသည်။ Girls ၏ ပညာရေးနှင့် ကျားမတန်းတူညီမျှမှု၏ အောင်မြင်မှုတို့သည် ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှု၏ နောက်ခံမောင်းနှင်အားများနှင့် မိန်းကလေးများနှင့် အမျိုးသမီးများမှ ပေါက်ဖွားလာသော ထူးခြားသောရာသီဥတုဆိုင်ရာ အားနည်းချက်များကို ကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းရန် အရေးကြီးသောလမ်းကြောင်းများဖြစ်သည်။

မိန်းကလေးများ၏ ပညာရေး အထူးသဖြင့် အလယ်တန်းပညာရေးကို ရာသီဥတုနှင့် ဆက်နွှယ်သော ဘေးအန္တရာယ်များနှင့် ပြင်းထန်သော ရာသီဥတုဒဏ်ခံနိုင်မှုတို့ကို လျော့ချရန် အရေးကြီးဆုံးသော လူမှုစီးပွားရေးဆိုင်ရာ အဆုံးအဖြတ်အဖြစ် သတ်မှတ်ခဲ့သည်။ (မာလာရန်ပုံငွေ 2021)

မိန်းကလေးများ၏ ပညာရေးအတွက် အဓိကကျသော နေရာများ

အစွမ်းသတ္တိ

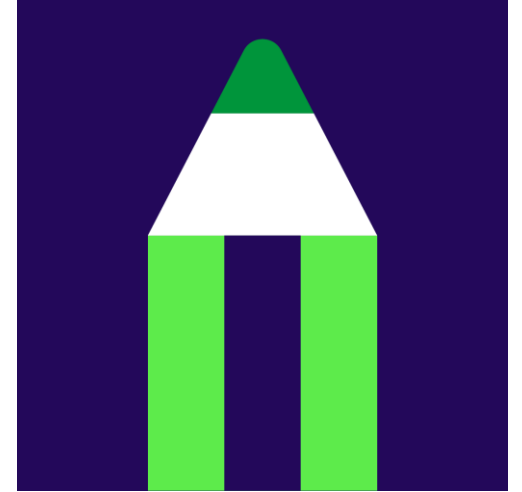
မိန်းကလေးများ (နှင့် အမျိုးသမီးများ) မိသားစုစီမံကိန်းနှင့် ကျန်းမာရေးဆိုင်ရာ အခွင့်အရေးများကို ပိုမိုဝင်ရောက်ခွင့်ပေးခြင်းဖြင့် ၎င်းတို့သည် ၎င်းတို့၏ကိုယ်ပိုင်ရွေးချယ်မှုများ ပိုမိုပြုလုပ်နိုင်စေပါသည်။

အတတ်ပညာ

မိန်းကလေးများသည် အရည်အသွေးရှိသော ပညာရေးကို လက်လှမ်းမီနိုင်စေရန်နှင့် စိမ်းလန်းသောစီးပွားရေးကို လိုက်လျောညီထွေဖြစ်စေရန်အတွက် လိုအပ်သော ဝေဖန်ပိုင်းခြားတွေးခေါ်မှု၊ ပြဿနာဖြေရှင်းနိုင်မှု၊ ခံနိုင်ရည်ရှိမှုနှင့် ကျွမ်းကျင်မှုများကို သင်ယူနိုင်စေရေး။

ခေါင်းဆောင်မှု

မိန်းကလေးများအား တရားဝင်နှင့် တရားဝင်မဟုတ်သော နေရာများတွင် ဆုံးဖြတ်ချက်ချရာတွင် ပါဝင်ရန်နှင့် ခေါင်းဆောင်မှုအခန်းကဏ္ဍတွင် ပါဝင်ရန် ယုံကြည်မှု၊ ကျွမ်းကျင်မှုနှင့် အခွင့်အလမ်းများကို ပေးသည်။

လူငယ်တက်ကြွလှုပ်ရှားသူ ဗီဒီယိုများ

- Mitzi Jonelle Tan, ရာသီဥတုလှုပ်ရှားမှု ဖိလစ်ပိုင်လူငယ် တက်ကြွလှုပ်ရှားသူများ
<https://www.youtube.com/watch?v=AyyUPr0plg8>
- Oli, သည် ဘင်္ဂလားဒေ့ရှ်တွင် အတင်းအဓမ္မ လက်ထပ်ထိမ်းမြားခြင်းကို ဆန့်ကျင်သည့် လှုံ့ဆော်မှုဖြစ်သည်။
<https://www.youtube.com/watch?v=yvMQ90sCOGg>
- Gauri Shukla, စင်္ကာပူကျောင်းသားများသည် Haze ကိုဆန့်ကျင်သည်။
<https://www.connect4climate.org/event/innovate4climate-2019-digital-media-zone>
(ဇွန်လ 5 - ဗီဒီယိုတွင် တစ်မိနစ်စတင်ပါ)
- Elizabeth Wathuti, Green Generation Initiative ကင်ညာ
<https://www.youtube.com/watch?v=N1iKg2Ug3Zk&t=45s>
- Helena Gualinga, ဌာနေတက်ကြွလှုပ်ရှားသူ၊ Sarayaku အသိုင်းအဝိုင်း၊ အီကွေဒေါ
<https://www.youtube.com/watch?v=a04JPKheFpw>
- Malala Yousafzai, ပညာရေး တက်ကြွလှုပ်ရှားသူနှင့် ငြိမ်းချမ်းရေးနိဘယ်ဆုရှင် ပါကစ္စတန်
<https://www.youtube.com/watch?v=NIqOhxQ0-H8>

အစိမ်းရောင် ကျမ်းကျင်မှု မူဘောင်

ပတ်ဝန်းကျင်ထိခိုက်မှုကို အနည်းဆုံးဖြစ်စေသော အလုပ်အကိုင်မန်တီးခြင်း ခွမ်းရည်များ

ပတ်ဝန်းကျင်ကိုထိခိုက်မှုအနည်း ဆုံးဖြစ်
စေသောအလုပ်အကိုင်များအတွက်လိုအပ်
ချက်များဖြည့်ဆည်းပေးရန်ကာမန်သုံးစွဲမှု
လျော့ချသောစီးပွားရေးအသွင်သို့ပြောင်းလဲ
ယူရာတွင် ပံ့ပိုးရန် ခွမ်းရည်များ

အသေးစိတ်စွမ်းဆောင်ရည်များ

စီးပွားရေးကျွမ်းကျင်မှုခွမ်းရည်
အချက်အလက်ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာ ခြင်း
အင်ဂျင်နီယာလုပ်ငန်း
စွန့်ခွာတီထွင်စီးပွားရေးလုပ်ငန်း
သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးနှင့်
ဂေဟစနစ်အုပ်ချုပ်မှု
သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးဆိုင်
ရာဗဟုသုတနှင့် အလေးပြုဂရုထားရှိခြင်း
ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာခွမ်းရည်
ICT ခွမ်းရည်များ
အသစ်တီထွင်မှုခွမ်းရည်များ
ဈေးကွက်ဆိုင်ရာခွမ်းရည်များ
စီမံကိန်းအုပ်ချုပ်မှု
သုတေသနခွမ်းရည်များ
အရောင်းပိုင်းဆိုင်ရာခွမ်းရည်များ
သိပ္ပံခွမ်းရည်များ
နည်းပညာပိုင်းဆိုင်ရာ ခွမ်းရည်များ

Instrumental

ပတ်ဝန်းကျင်ကို ထိခိုက်မှု အနည်းဆုံးဖြစ်စေသော ကျွမ်းကျင်မှုအရည် အသွေးများ

နည်းပညာပိုင်း၊ ကိရိယာပိုင်းဆိုင်ရာ
နှင့်လိုက်လျောညီထွေပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးဆိုင်ရာအဆုံး
သတ်များကိုပိုင်း သည့်အတွက် အကြံအစဉ်သင်ယူရေးကို
အကဲဖြတ်သည့်ခွမ်းရည်များ

အထွေထွေခွမ်းဆောင်ရည် များ

လိုက်လျောညီထွေရှိမှု
ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှု
ပူးပေါင်းတွေးခေါ်မှု
ဆက်သွယ်ရေး
စိတ်နှစ်စားမှုများကို ခန့်ခွဲခြင်း
မသေချာမှုများကို ခန့်ခွဲခြင်း
တီထွင်ဖန်တီးမှု
ဝေဖန်ပိုင်းခြားနိုင်ခြင်းနှင့် တွေးခေါ်မြော်မြင်မှု
ဆုံးဖြတ်ချက်ချခြင်း
ဇာနည်မှု
လိုက်လျောညီထွေရှိမှု
စိတ်ဓါတ်မြင့်မားခြင်း
မြင့်မားလာသော အတွေးအခေါ် ခွမ်းရည်များ
လူလူချင်းဆက်ဆံမှုဆိုင်ရာကျွမ်း ကျင်သည့်
အရည်အသွေးများ
ဦးဆောင်မှု
ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်မှု
ကွန်ယက်တည်ဆောက် ခြင်း
အမြင်ကွယ်ခြင်း၊ ပွင့်လင်းခြင်း
ပူးပေါင်းပါဝင်မှုခွမ်းရည် များ
ပြဿနာဖြေရှင်းခြင်း
ခံနိုင်ရည်ရှိခြင်း
ဗျူဟာမြောက်တွေးခေါ်မှု
အဖွဲ့လိုက်လုပ်ဆောင်ခြင်း

ပတ်ဝန်းကျင်ကို ထိခိုက်မှုအနည်း ဆုံးဖြစ်အောင် အသွင်ပြောင်းမည့် ခွမ်းရည်များ

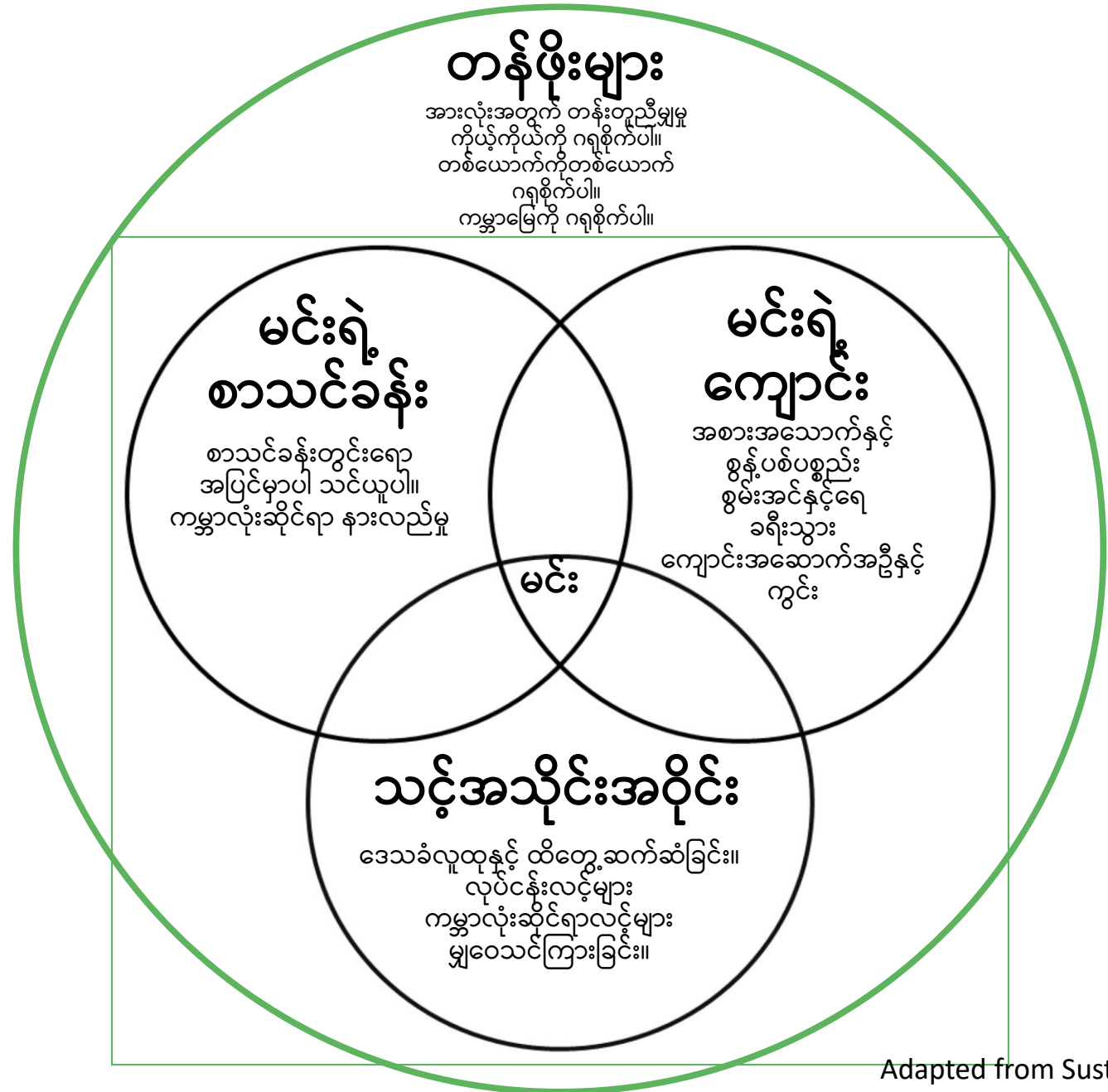
ဓာတ်ပုံတူမှုမရှိသော လူမှုရေး နှင့် စီးပွားရေး
ဖွဲ့စည်းပုံများကို အသွင်ပြောင်းရန် ရည်ရွယ်သော
လိုက်လျောညီထွေ ခွမ်းရည်များ

အသွင်ကူးပြောင်းရေးခွမ်းရည်များ

မညီမျှသောအာဏာစနစ်များကို
ပိုင်းခြားသုံးသပ်နိုင်သောခွမ်းရည်
မဟာမိတ်ဖွဲ့ခြင်း
စုပေါင်းလုပ်ဆောင်ခြင်း
ဖျက်သီးတတ်သော အတွေးအခေါ် နှင့် ဖဲပြုအပ် သော
အတွေးအခေါ်
သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်နှင့်ဆိုင်သောကြီးကြပ် အုပ်ချုပ်မှု
အနာဂတ်နှင့် ကြိုတင်တွေးခေါ်မှု
ပေါင်းစပ်အတွေးအခေါ်
ပညာရပ်နယ်ပယ်တစ်ခုထက်ပိုသောနှင့် ပညာရပ်
နယ်ပယ်အမျိုးမျိုးနှင့်ဆိုင်သော အတွေးအခေါ်
အပြန်အလှန် ဆက်စပ်တွေးခေါ်မှု
နိုင်ငံရေးအဖွဲ့အစည်း၊ တက်ကြွမှု
တုံ့ပြန်နိုင်မှု
မတူကွဲပြားသော အမြင်များကို လေးစားခြင်း
စည်းလုံးညီညွတ်မှု
နည်းစနစ်များတွေးခေါ်မှု
ယဉ်ကျေးမှုဖြတ်ကျော်မှုအသွင်အလိုက်ဖြတ် ကျော်မှု၊
ယာယီဖြတ်ကျော်မှုအတွေး အခေါ်များ
စိုးရိမ်နှင့်ငြိမ်ငြိမ်းစေတိုင်းရင်းသား များကိုတန်ဖိုးထားခြင်း
အသိပညာ
ရွတ်တွေးမှုအတွင်းအလုပ်လုပ် ခြင်း

Transformatif

တစ်ကျောင်းလုံး ရေးပါတယ်။

အပြုအမူ ပြောင်းလဲခြင်း သို့မဟုတ် စနစ်ပြောင်းလဲမှုလား။
ထုတ်ပြန်ချက်များကို စီစဉ်ပြီး ဦးစားပေး လုပ်ပါ။

အမူအရာ ပြောင်းလဲခြင်း ။	နှစ်ခုလုံး	စနစ်ပြောင်းလဲမှု

သရုပ်ဆောင် ဇာတ်လမ်း

စိုက်ပျိုးရေးကို မှီခိုနေရသော ကျေးလက်ဒေသရှိ စိမ်းလန်းသောနေရာများတွင် ကျောက်မီးသွေး တွင်းကြီးတစ်ခု တည်ဆောက်ရန် အဆိုပြုထား သော်လည်း လတ်တလော ပြင်းထန်သော ရာသီဥတုအခြေအနေကြောင့် ဆိုးဆိုးရွားရွား ထိခိုက်နေပါသည်။ ကျား၊မ အခန်းကဏ္ဍများသည် ရိုးရာဓလေ့ထုံးစံများဖြစ်ပြီး အမျိုးသမီးများသည် အိမ်ဖော်အဖြစ်နှင့် အမျိုးသားများသည် အဓိက အခကြေးငွေရရှိသူများနှင့် ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်သူများဖြစ်သည်။ ပညာရေး အရည်အသွေး ညံ့ဖျင်းခြင်း၊ မိန်းကလေးအများစုသည် ၁၃ နှစ် သို့မဟုတ် ၁၄ နှစ်တွင် ကျောင်းထွက်ခဲ့ပြီး အခြေခံသင်္ချာကို မဖတ်နိုင်၊

- ၎င်းသည် အလုပ်လက်မဲ့နှင့် ဒေသတွင်း ဆင်းရဲမွဲတေမှု မြင့်မားသော ဒေသတွင် အလုပ်အကိုင်များစွာ ဖန်တီးပေးမည်ဖြစ်သည်။
- ဈေးသက်သက်သာသာနဲ့ ယုံကြည်စိတ်ချရတဲ့ စွမ်းအင်ကို ပေးစွမ်းနိုင်ပါလိမ့်မယ် ။
- ဒေသခံ အလယ်တန်းကျောင်းသည် နောက်မြို့သို့ ပြောင်းရွှေ့ရမည်ဖြစ်ပြီး ကျောင်းသားများသည် နေ့စဉ် ခရီးရှည်သွားရသည်။
- မူလတန်းကျောင်းသည် မိုင်းတွင်းနှင့် အလွန်နီးကပ်သောကြောင့် ဆူညံသံနှင့် လေထုညစ်ညမ်းမှု အများအပြား ရှိနေမည်ဖြစ်သည်။

- မိုင်းတွင်းမှ ဒေသခံ အမျိုးသားနှင့် ယောက်ျားလေး အများအပြားကို ၎င်းတို့၏ လယ်မြေများတွင် လုပ်ကိုင်ခွင့် မရနိုင်သော စုဆောင်းမှုများ ပြုလုပ်မည်ဖြစ်သည်။
- လေထုညစ်ညမ်းမှုနှင့် သဘာဝတရားများ ဆုံးရှုံးခြင်းသည် စိုက်ပျိုးအစားအစာ နည်းပါးသွားစေသည်။
- ဒေသန္တရရေပေးဝေမှုမှာ ညစ်ညမ်းစေနိုင်သောကြောင့် ရေချို့ ကို အဝေးမှ ထုတ် ယူရန် လိုအပ်ပါသည် ။
- အခြားမြို့များမှ ရွှေ့ပြောင်းလုပ်သား အမျိုးသားဦးရေ များပြားသည်။
- ကာဗွန်ထုတ်လွှတ်မှု တိုးလာမယ်။
- သတ္တုတွင်းကို ဆန့်ကျင်မှုကို ဒေသခံအဖွဲ့ 'Mothers for the Future' က ဦးဆောင်လျက်ရှိသည်